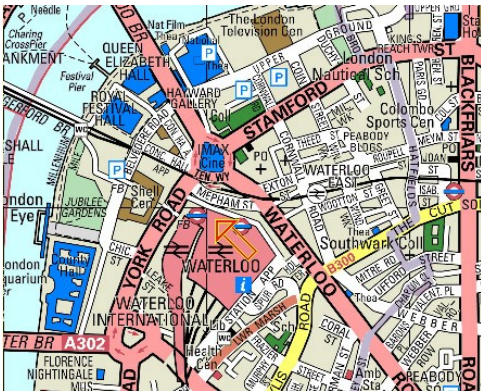


## Utcai szociális munka Londonban – gyakorlaton

Fehér Boróka

Egy borult és hideg hajnalon Győri Péterrel elindultunk, hogy London legszegényebb kerületében, Lambeth-ben<sup>1</sup>, részt vegyünk a St. Mungo's szervezet utcai szociális munkásainak (SPOT<sup>2</sup>) terepmunkájában. Fél hétkor találkoztunk Michelle-lel, az egyik utcai szociális munkással, a Waterloo állomás egyik kijáratánál. Bár egyes londoniak a metsző szélben és alig pár fokban akár rövidnadrágban és strandpapucsban közlekedtek, e hajnali órán (sötétben) több sapkás és télikabátos embert is láttunk – a hőmérséklet fagypont alatt volt!



Michelle-ről több mindent megtudtunk a három óras együttlét alatt: pl. azt, hogy 10 éve dolgozik a St. Mungo's-nál, és háromévente intézményt váltott, így dolgozott már nappali melegedőben és éjjeli menedékhelyen is. A férje ugyanabban az irodában dolgozik utcai szociális munkásként, mint ő, de különböző kerületekbe járnak ki. Testvére is hajléktalan ellátásban dolgozik. A hideg időre való tekintettel Londonban is nyíltak kríziszállások (ha három egymást követő éjszaka 0 C alá süllyed a hőmérséklet, új

ideiglenes és alacsony küszöbű férőhelyeket hoznak létre), melyekben az egyéb intézményekben dolgozó szociális munkások vállalhatnak fizetés-kiegészítésként ügyeletet. Michelle októberben tért vissza 6 hónapos szülési szabadságáról – Londonban ennél hosszabb ideig kevesen maradhatnak otthon babázni.

Munkaszervezés: az utcai szociális munkások heti három nap járnak ki terepre felderíteni illetve a már ismert ügyfeleket meglátogatni, vagy a kora reggeli vagy a késő esti órákban. A londoni utcai ellátásokról fontos megjegyezni, hogy a helyi önkormányzattal kötött ellátási szerződés értelmében az utcai szociális munkásoknak nemcsak az ügyfelek gondozása a feladata, hanem annak előmozdítása, hogy ne a közterületen éjszakázzanak. Évről évre megvizsgálja az önkormányzat, hogy az előírt mértékben csökkent-e az adott időszakban az utcán alvók száma, és amennyiben nem, vagy nem kellő mértékben, a szervezet feddésben részesül, ami hosszú távon akár a támogatási szerződés felbontását, s így a munkahelyük elvesztését is jelentheti.

Michelle-től elmondta, hogy az önkormányzat negyedévente hajléktalan számolást végeztet velük, melyben független megfigyelők és önkéntesek is részt vesznek. Ilyenkor minden egyes közterületen éjszakázó hajléktalan ember adatait felírják, és azt utcai szociális szolgálatnak meg kell tudni mutatni,

**Team:** Az utcai szociális munkások hetente tartanak team ülést, és ezen túl alkalmasszerűen kibővített team-et – így pl. szoros kapcsolatban vannak a Mental Health Unit-tal (MHU), akik a kerületi pszichiátriai szolgálat, és akik itthonitól eltérően aktív szerepet játszanak a hajléktalan emberek mentális gondozásában, és indokolt esetben akár terepen is felkeresik a közterületen az éjszakázót. A rendőrséggel is napi kapcsolatban vannak és időnként őket is meghívják a teamre.

<sup>1</sup> Bár Lambeth London legszegényebb negyede, közvetlenül szomszédos a Westminster-rel, ahol a Big Ben és a Parlament is található, és a folyó melletti kicsi terület turista-központ, itt található a London-Eye Óriáskerék, az Akvárium, a Nemzeti Színház és az IMAX háromdimenziós mozi. És ennek a közepén ott van a Waterloo pályaudvar, mely környéke hasonló a keleti pályaudvaréhoz.

<sup>2</sup> Street Population Outreach Team – Utcai Populáció Felé Szolgáltató Csoport

hogyan próbálták az illetőt kigondozni az adott helyszínről, illetve milyen kapcsolatban vannak az ügyféllel. Így a szociális munkások számára kötelező tudni, hogy kit hogy hívnak, és a hajnali vagy éjszakai terepmunka során meg kell szólítani minden közterületen éjszakázót.

A hét fennmaradó két napján illetve a terepnapok napközbeni részén tartják a teameket, ekkor végzik el az irodában a szükséges (és bőséges) adminisztrációt, illetve ilyenkor látogatják meg azokat az ügyfeleket, akiket sikerült valamilyen szállóra begondozni, esetleg kórházban lábadoznak.

**Adminisztráció:** Mint láttuk, az utcai szociális munkásoknak komoly elvárásoknak és számonkéréseknek kell megfelelniük, munkájuk dokumentálása így különösen fontos. Michelle minden fontos információt egy keményfedelű A5-ös füzetbe írt fel, amely alapján a nap végén elkészíti a **Napi jelentést**, mely tartalmazza az összes meglátogatott helyszínt és az ott tapasztaltakat. Így pl. a felkeresett személyeken és a velük megbeszélteken túl fel kell jegyeznie azt is, hogy hol látott olyan ügyfelet, akit nem sikerült felébreszteni; hol volt nehezen megközelíthető az ügyfél; illetve hol vannak üres helyszínek vagy eldobált injekciós tűk – ez utóbbi esetben a vezetőség gondoskodik a Köztisztasági Vállalat értesítéséről. Mivel gyaníthatóan az utcai szolgálat ügyfelei használják a tűket, az utcai szolgálatnak kell megszerveznie azok eltakarítását is. A Napi jelentésen túl egy online adatbázisban kell rögzíteniük az összes meglátogatott helyszínt és eseményt – személyekre lebontva. Az online adatbázist az önkormányzat is nézegetheti, így pontosan tudja, hány ügyféllel vannak napi szintű kapcsolatban.

**Első ügyfelünk** R., aki 58 éves hajléktalan férfi. Michelle sürgetésére szinte futólépésben közelítjük meg a vasúti felüljáró alatti zugot – aggódunk, hogy a gyengécske beteg ember hogyan vészelte át a hideg éjszakát. R. már 20 éve, válása óta, hajléktalan, 30 éve skizofrén. A MHU segítségével beállították a gyógyszeres kezelését, és pár hónapja sikerült bejuttatni egy utcán élő embereknek fenntartott éjjeli menedékhelyre, de nem bírta a kötöttségeket és pár napja újra az utcán alszik. Egészségi állapota a szállón is folyamatosan romlott, inkontinens, pár napja fel sem kelt. A járókelők hoznak neki szendvicset.

R. kartonpapírokból készített fekhelyen fekszik, rengeteg paplan és pokróc alatt. Ahogy megpillantjuk, az ember nem is látszik ki, csak a dudor a sok takaró alatt – és a szendvicsek körülötte. A vasúti sínek alatt kétszer kétsávos autót út vezet, a kora reggeli órákban teherautók is dübörögnek, egymás szavát is alig halljuk. Michelle normális hangerővel (ami a zaj miatt szinte nem is hallatszik) 3 méterről szólongatja R.-t: „Jó reggelt, Roy, itt Michelle az utcai gondozó szolgálattól!”. És csodák csodája, R. feje azonnal kipattan a takarók alól, és szemmel láthatóan megörül Michelle-nek. Beszélgetésüket nem halljuk, R. bizalmatlan természetére hivatkozva Michelle megkért minket, hogy maradjunk pár lépés távolságban. Pár perc múlva Michelle-lel átmegyünk a közelben lévő egyszerű étkezdébe, hogy R. számára vegyünk egy pohár forró teát – mivel az utcai szociális munkások többnyire gyalogosan járnak a körzetüket (gépkocsit csak a külterületek bejárásakor vehetnek igénybe), a füzetben és mobiltelefonon kívül nincs náluk semmi. Azazhogyan van egy keretük arra, hogy különleges esetekben forró italt, élelmet vagy akár buszjegyet vásároljanak az ügyfelek számára. A teával visszamegyünk R.-hoz, aki megköszöni a figyelmet. Elköszönünk tőle, és indulunk tovább.

Menetközben Michelle elmeséli, hogy az Egyesült Királyságban működik a kényszer pszichiátriai elszállítás: amennyiben bárkiről úgy ítélik meg, hogy ön- vagy közveszélyes, lehetőség van kórházba vitetni, ahol 48 órán keresztül benntarthatják az illetőt, és ez alatt az

idő alatt kell felmérni az illető állapotát és veszélyességi szintjét<sup>3</sup>. Mivel úgy látja, hogy R. nagyon rossz állapotban van, és nem szedi a gyógyszereit, illetve felkelni sem tud, kényszerelszállításról fog intézkedni. (S valóban, megvárja a reggel 8 órát, majd felhívja a helyi rendőrőrsöt, akikkel jó kapcsolatban vannak és megbeszéljük, hogy a rendőrség a délelőtt folyamán egy pszichiáterrel felvértezve felkeresi R-t, és kórházba szállítják. Michelle nem akar jelen lenni az elszállításkor, nem tüntetné fel jó színben, ha a rendőrséggel és egy ilyen akcióval összekötné őt R. Ennek némileg ellentmondva 9:30 perckor úgy válunk el egymástól, hogy a rendőrség épp telefonált, úton vannak, és erre Michelle is a vasúti felüljáró felé veszi az irányt...)

**Második helyszín:** egy alagútban hajléktalan (talán) férfi fekszik hálósákban, csak a sapkája búbja látszik ki. Az egyszerű köszöntésre nem reagál, Michelle azt mondja, hogy majd visszajövünk később, nem akarja ilyen korán felkelteni. Megkérdezem, hogy szerinte lélegzik-e (teljesen mozdulatlanul fekszik az oldalán), evvel sikerül megijesztenem. Elmondja, hogy sose szokott úgy otthagyni embert (főleg nem ilyen hidegben), hogy nem biztos abban, él-e, így ketten bámuljuk kitarotán. Én továbbra sem látok semmit, Michelle szerint kicsit mintha mozogna – otthagyjuk.

Az utcai szociális munkás és a **helyi közösség** képviselői: akármerre jártunk, Michelle kedvesen köszöntötte a büféseket, biztonsági őroket, közterület fenntartókat, kutyasétáltatókat, piaci árusokat. Az utcai szociális munkásoknak jó kapcsolatban kell lenniük a helyiekkel, s fontos, hogy mindenki tudja róluok, mivel foglalkoznak. Így egyfelől tudják, kihez forduljanak, ha valakivel probléma van az utcán, másfelől toleránsabban közelítenek az átlagemberek a fedél nélküliek felé.

A **harmadik helyszín** a pályaudvar épülete melletti meleg levegő kifúójánál van: a buszmegálló tözsomszédságában a járdán két férfi ül rengeteg paplan és hálósák közepette, egy-egy üveg itallal a kezükben (reggel hét óra körül vagyunk, már kezd világosodni). Egyikük Baradlay Jenőre hasonlít: barna hajú szódászfion szemüveges 35-40 év körüli férfi, sokkal inkább el tudnám képzelni költőnek mint utcán élő hajléktalannak. Barátja nagydarab alkoholistanak tűnő szláv típusú ember, egyik szeme kicsit ki van fordulva. Időközben csatlakozik hozzánk egy morcos, középkorú ősz hajú nő, aki a nagydarab férfi mellé ül a takarókra, és minket figyelemre se méltat.

Michelle-lel leguggolunk a csoport mellé, a gépkocsi forgalomtól így is alig hallok valamit a beszélgetésből. A szemüveges férfi nagyon közlékeny, elmeséli, hogy heroin használó, nemrég szabadult börtönből, ahol pszichiátriai kezelés alatt is állt, és gyógyszeres kezelést kapott. Rendszeresen fogyaszt alkoholt is. Többször volt már detoxikáláson (ami Londonban inkább rehabilitációs intézményt jelent), de nem sok sikerrel. Ismét hajlik arra, hogy kipróbáljon egy ilyet, de nem tudja, hova menjen. Az ellátórendszerrel a fő kapcsolódási pontja egy egyházi nappali melegedő, ahol valódi szociális munka nem folyik, csak teát és szendvicset kapnak, illetve hetente két nap rendel egy szociális gondozó/ápoló, aki tud segíteni az egészségügyi ellátásokhoz jutásban. Az egyházi nappali melegedő egy olyan rehabilitációs szállót javasolt, ahova ügyfelünk nem akarna elmenni, mert egy tanya a semmi közepén, ahol csak este 10-ig lehet tv-t nézni, és akkor is elsősorban vallási műsorokat. A szociális gondozó is megígérte, hogy utánanéző a lehetőségeknek. (A beszélgetés egy pontján a másik férfi sms-t kap a szociális gondozótól a mobiljára, hogy két nap múlva lesz a mütét!)

Miután elköszönünk tőlünk, Michelle lelkendezik, hogy eddig ez a férfi még sose beszélt ennyit, sőt, két héttel azelőttig álnevet adott meg (a testvére nevét használta), mert félt, hogy a rendőrség keresi és az utcai szociális munkások elárulnák a tartózkodási helyét! A

<sup>3</sup> A „Veszélyességi felmérés” (Risk Assessment) az alapidokumentáció egyik fontos része. A szállón lakóknál a szükségletek mellett ezt mérik fel leghamarabb, s így tudnak odafigyelni arra, hogy az ügyfél ne tegyen se magában, se másokban kárt.

hírrrel Michelle gyorsan fel is hívja a szociális nővért (akivel rendszeresen tartanak közös esetmegbeszélést), hogy elújságolja a fejleményeket. Kicsit lehűti a beszélgetés: a szociális nővérnak egész más történetet mesélt el az ügyfél.

Rákérdezőnk, hogy a másik két emberrel miért nem beszélgettünk (a guggolás alatt mindvégig a szemüveges férfi felé fordultunk, és bár a másik néha megpróbált bekapcsolódni a beszélgetésbe, nem nagyon figyeltünk rá). Igaz, a végén pár mondatot váltottunk a hölgygel is (csak ezt nem hallottam). Kiderül, hogy ők ketten egy másik kerületből jöttek át, és ilyenkor a másik kerület utcai szociális munkásaihoz tartoznak. Michelle megpróbálta meggyőzni őket, hogy menjenek „haza”, ahol már ismerik őket a szociálisok és ahol hatékonyabb segítséget kaphatnak. Az online adatbázist London minden utcai szolgálata használja, így elvileg látják, ha az ügyfelük a területükön kívül tűnik fel. Michelle szerint ilyenkor feladatuk utánamenni és továbbgondozni, bár sokan ezt nem teszik meg, hanem örülnek, hogy ilyen módon javult a statisztikájuk. Azt is megtudjuk, hogy a nő pszichiátriai beteg és több nappali melegedőből és szállóról is ki van tiltva, mert agresszíven viselkedik.

**Együttműködés a rendőrséggel:** az utcai szociális munkások és a rendőrség ebben a kerületben jó kapcsolatban vannak, kölcsönösen segítik egymás munkáját. Az utcai szociális munkás elsősorban az ügyfél érdekeit tartja szem előtt, és így közvetíteni tud a rendőr és a hajléktalan ember között. Ha valakit erőszakos bűncselekmény miatt köröz a rendőrség, jelentési kötelezettségük van, de ha pl. szabálysértési eljárás alatt áll egy ügyfél, a rendőrség elnézőbb vele szemben, amennyiben tudja, hogy az utcai szociális munkásokkal gondozási viszonyban áll.

Ezután az aluljárók labirintusában az IMAX háromdimenziós mozi felé vesszük az irányt. Valaha ezen a helyen állt a hírhedt Bullring, amiről részletesen olvashattunk Hanuta Éva beszámolójában. A 90-es években létrejött karton-város lakói afféle hippicsoves kolóniát hoztak létre (több mint 120 „állandó lakossal”), egész éjjel folyt a mulatás és az alkohol illetve kábítószer, mígnem a rendőrség megalékelte a helyzetet és eltávolította a környékről a sátorlakókat. A megtisztított területen a világ legnagyobb moziját húztak fel. Nyáron még vissza-visszajönnek az ex-lakók, télen már nincs akkora élet.

A **negyedik helyszínen** két férfi alszik hálósáokban és sapkában a mozihoz közeli beugróban. Köszönésünkre az egyik kidugja a fejét a zsákból, és kiderül, ismerik egymást Michelle-lel. A férfi lengyel, teljesen jó állapotban lévő nem-hajléktalan külsejű fiatal, akik török az angolt. Michelle megerősíti, amit már máshol (szinte mindenhol hallottunk): egyre több a Kelet-Európából érkező munkavállaló, akinek ha nem jön be a számítása, és nem sikerül elhelyezkednie, az előbb-utóbb az utcán találja magát. Ilyenkor megpróbálják nekik felajánlani a segítséget a hazajutásban – ezt csak kevesen veszik igénybe. Sokuknak nincsen meg az útlevele – azt gyanítják, hogy eladják az Európai Unió kívülről érkezőknek, akik így vízum nélkül utazhatnak be az Egyesült Királyságba. Ilyen esetekben segítenek nekik eljutni a követségre, és tisztázni a státuszukat. Azoknak, akik Londonban akarnak maradni, segítenek bejelentkezni a Munkaügyi Központba, ami ugyan segélyre azonnal nem jogosítja őket, de segíthet az elhelyezkedésben és a majdani társadalombiztosítási ellátások igénybevitelében. Vannak olyan nappali melegedők, ahol nyelvtanfolyamot szerveznek a külföldiek számára.

A két férfi jól van, nincs semmire szükségük. Michelle elmondja, hogy itt állandóan változik a társaság, ősszel magyarok is aludtak itt, nemrégiben pedig egy litván férfi is feltűnt. A többi lengyelről azt tudjuk meg, hogy elköltöztek egy squat-ba.

Ezután továbbmegyünk az **aluljáróban**, de már senkit nem találunk, viszont gyanítjuk, hogy drogosok jártak erre. Ha eldobott injekciós tűt találnánk, jelezni kellene a

Köztisztasági Vállalatnál – az önkormányzattal kötött szerződésben az is benne van, hogy ügyelnek a kerület tisztaságára. Az aluljáróban amúgy a rendőrség hetente többször tart razzsiát, így csak azok alszanak itt éjszakára, akik nem tartanak tőlük.

A következő helyszín a **Nemzeti Színház parkolóháza**, ahol biztonsági őrök figyelik a rendet és ami körbe van kamerázva. Ez már a Temze partjánál van, hűvös szél fújdogál, nagyobb a tér, nem olyan nyomasztó, mint az aluljáró rendszer. A parkolóházban azért így is vannak sötét félreeső részek, ahol meghúzhatná magát valaki, a biztonsági őrök nem feltétlenül zavarják el, ha rendesen viselkedik. (Senkit nem találunk, de köszönünk a biztonsági őrnek, aki már ismeri Michelle-t.)

A **London Eye Óriáskerék környékét** 4-5 utcseprő takarítja: bár a parkban és a kerék között sok a pad, hajléktalant mégse találunk, mert a turistaközpontból elzavarják őket a biztonsági őrök.

Ezután egy szépen rendben-tartott **parkba** megyünk, ahol régen sokan lőtték be magukat a játszótér szomszédságában található sűrű bozótban, amit azóta az önkormányzat kivágatott. A parkban két esőbeálló van, ahol szoktak hajléktalanok aludni. Itt találkozunk Brendával, aki egy idős kutyasétáltató hölgy, és név szerint köszöntik egymást szociális munkásunkkal. A hölgy büszkén meséli, hogy napi négyszer erre sétáltatja a kutyáját, és ha lát valakit, tudja, hova kell fordulni. Szemerkél az eső, ő nem látott senkit, mi azért továbbmegyünk. Kitarásunk sikeresnek bizonyul, a második esőbeállóban kopaszodó fejbűb kandikál ki a hálósákból és erős alkoholszag terjeng a horkoló férfi körül (8 óra körül járunk). Michelle köszöngeti, de semmi hatása nincs. Egyértelműen él, így ott is hagyjuk. Kiderül, hogy nem ismeretlen az utcai szociális szolgálat előtt: sikerült szállóra elhelyezni, de néha elege van a bezártságból és olyankor szabadban alszik.

Terepsétánkat ezután a **St. Thomas kórház** felé folytatjuk, ami egy óriási egészségügyi intézmény (Michelle-ék ügyfeleit is gyakran itt kezelik, így az épületen belül is ismerősként mozognak). Az épületkomplexumhoz tartozó föld alatti parkolóházat nemrégiben bezárták, elsősorban biztonsági megfontolásokból – sok drogos járt oda belőni magát. Azóta az épületen belüli biztonsági szolgálatot is megszigorították, a biztonsági őrök rendszeres időközönként körbejárják a nyilvános WC-eket is, és benéznek a sürgősségi váróba is (hasonló okokból).

Talán épp ezért nem találkozunk hajléktalan emberrel, bár becsülettel körbejárjuk a területet.

A kórház egyik széle a Temze partján áll, a túlparton a Parlamenttel – lenyűgöző a kilátás. Michelle elmeséli, hogy különösen nyáron többször fordult elő, hogy a túlparton (ami London egyes számú turistalátványossága) razzsiázott a rendőrség, és olyankor a fedél nélküliek tömegesen (akár 20-30 ember) sétáltak át a hídon, és táboroztak le a kórház előtti fűvön. Ilyenkor az utcai szolgálatnak kötelessége mindegyik adatát begyűjteni és

**Utca-közeli szállók:** Londonban sok olyan átmeneti szálló működik, ahova kifejezetten az utcán élőket várják, a legtöbb esetben utcai szociális szolgálati beutalóval. Az utcások csak azt javasolhatják ezekre a szállókra, akik garantáltan közterületen alszanak (épp ezért a kora reggeli és késő esti órákban vannak a terepen, legalább háromszor látniuk kell egy illetőt alvásra utaló pozícióban, mielőtt azt mondhatják róla, hogy fedél nélküli!), illetve akiknek szakemberi segítségre van szükségük (ez leginkább a szenvedélybetegséget és/vagy mentális problémákat jelenti, aki „csak” lakástalan, nem juthat be ezekre a szállókra). Külföldiek is csak akkor, ha jogosultak segélyre – a szállókon ugyanis komoly térítési díjat kell fizetni (lakbért + lakhatási hozzájárulást), aminek egy részét a segélyezett számára az önkormányzat állja ... A kelet-európai közterületen alvó munkanélküliek számára az ilyen szállás megfizethetetlen lenne.

megbizonyosodni arról, hogy kinek a területéhez tartoznak – aztán csak reménykedhetnek abban, hogy a razzia végeztével „hazamennek”. Személyes rossz tapasztalatát is megosztotta: bár a számítógépes adatbázisból minden szociális munkás láthatja, hol tűnik fel az ügyfele, nem minden szolgálat megy a fedél nélküli után a kerületének határain túl (ami elvileg feladatuk lenne).

Következő helyszínünk egy **megközelíthetetlen aluljáró**: egy zsákutcás feljárót körül kerítettek két-és-fél méteres pozdorja palánkkal, de fölülről lenézve jól látszik, hogy egy kartonpapír ágyon hálósáokban ember fekszik (ekkor már fél kilenc körül járunk), feje mellett szépen egymás mellett a bakancsa (nyilván a tolvajok sem tudnak oda hogy bejutni). Az utca szintjén piac van, két árus odajön hozzánk (Michelle mindkettőt név szerint ismeri), beszállnak a tanakodásba, hogy hogy is lehetne oda lejutni. Elmesélik, hogy egy hete tűnt fel az illető, este megy be, amikor már sötét van, többet nem tudnak róla. Michelle lekiabál (15 méternyire vagyunk légvonalban), hogy itt az utcai segítők, nincs-e valamire szüksége, mire kibújik egy fej a zsákból, ránk néz, motyog valamit, majd visszabújik – gondolom, ez nemleges választ jelent.

Kicsit még beszélgetünk az egyik áruossal<sup>4</sup>, aki 67 éves és gyönyörű kék szemű, kék árus egyenruhát visel. Michelle megígéri neki, hogy valamit még később felír neki. Elfele menet meséli, hogy az árus maga is fedél nélküli, a stand 2 m<sup>2</sup>es **raktárhelyiségében** alszik, mely az utcáról nyílik – **szekrénynek** nevezi, mi csak kívülről látjuk az ajtót, valóban elég kicsinek tűnik a hely. Az is kiderül, hogy bár már két éve vannak köszönőviszonyban az árusokkal, most karácsonykor barátkoztak annyira össze, hogy a férfi bevallotta, hol alszik. Valaha nős volt, de elvált, inni kezdett és jó pár évet töltött közterületen alvóként. Mivel 65 éves elmúlt, a helyi önkormányzatnak kötelező a lakhatásáról gondoskodni: regisztrálták már, és most előkelő helyen vár az önkormányzati bérlakásra. Mivel azonban éjszakánként rendkívül hideg van, Michelle megpróbálja elcsalni a krízisszállóra, ahol kulturált körülmények közt melegben alhatna.



Lassan véget ér a reggeli tereplátogatás: a másik párossal (egy szerb fiatal nő és egy szociális munkás hallgató terepgyakornok) gyors teamet tartunk a büfében, reggeli és kávé mellett. A két szociális munkás általában párban járja a kerületet, de mindegyiknek megvan a saját területe – most részben miattunk oszlottak kétfelé. Így bár mindkettőnek saját esetei vannak, egymás ügyfeleiről is tudnak – gyors esetmegbeszélőt tartunk (és persze szó esik egész más témákról is). Közben Michelle élénk telefonálásba kezd a rendőrséggel, R. ügyében.

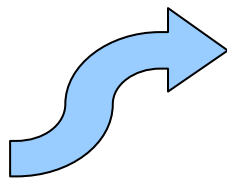
Hátravan még egy utolsó látogatás: az egyik egyházközség **karitatív nappali melegedő**<sup>5</sup>je 9 órakor nyitja meg kapuit, és feltétel nélkül bárki bemehet egy forró italra, illetve reggelire (ez utóbbira már csak az jogosult, aki végigüli a Biblia-olvasást is). A melegedő napközben is nyitva van, lehet benne ücsörögni és zuhanyozni. Az utcai szociális munkások előszeretettel néznek ide be 9 és fél 10 között, amikor sok közterületen éjszakázó

<sup>4</sup> A piacot Lower Marsh Market-nak hívják, és a XIX. században London egyik legforgalmasabb és legnagyobb kiterjedésű piaca volt.

<sup>5</sup>A melegedőt a London City Mission üzemelteti, 2007-ben felújították, így egy tiszta és rendezett, bár nem túl modern melegedő várja az ügyfeleket a hét öt napján, 9-12 óra között. Heti egy nap az önkormányzat szociális gondozó nővére tart rendelést.

megfordul – akár olyanok is, akik már eltűntek a korábbi területükről. A melegedőben önkéntesek dolgoznak, akiknek minden ilyen alkalommal be kell mutatkozni (napról napra cserélődnek a segítők), de az ügyfelek bemutatják barátaikat, az újonnan érkezetteket, így a helyszín kapcsolatfelvételre és kapcsolatépítésre is ideális. Találkozunk pár lengyel ismerőssel, de vannak viking külsejű igazi angolok is. A többségről gyanítjuk, hogy helybéli vagy kelet-európai lehet, egy fekete és egy távolkeleti arc színesíti a kb. 50 fős társaságot. Főleg férfiak. 9:30kor pánikszerűen menekülni kezdünk, részben mert Péterrel amúgy is mennünk kell a következő programra, részben mert a szociális munkások félnek, hogy őket sem engednék távozni, amint bezárulnak az ajtók a vallási programra...

Az intézmény egy alagsori helyiségben kapott helyet, egy lépcsősoron kell le- illetve felereszkedni. Az intézmény területén (mint Angliában mindenhol) tilos a dohányzás, így a bejárat előtt többen álldogálnak, cigarettával a kezükben – köztük a harmadik helyszínen megismert Baradlay Jenő és barátja - a hölgynek nyoma sincs. Meg is kérdezem, hogy hol hagyták, de sajnós a választ nem nagyon értem (a lényeg talán hogy kit érdekel az a hülye spiné). A lépcső tetején azonban



megjelenik a barátnő, és szitkozódni kezd a lenn állók felé, majd barikádot épít a fenti bejárat elé – a cigizők pedig jót mulatnak rajta. Michelle elmondja, hogy a nő ki van tiltva a melegedőből, mert nagyon antiszociálisan viselkedik, és így áll bosszút.

Innen háromfelé indulunk: Ivana, a szerb kolleganő, és a hallgató a hidegben megnyitott krízisszálló felé veszik az irányt (ami egy húszperces sétányira van a melegedőtől), hogy megnézzék, kik aludtak benn, esetleg új ügyfelekkel ismerkedjenek meg. Michelle hívást kap a telefonjára, hogy a rendőrség R. felé elindult, így futva távozik a vasúti felüljáró irányába. Péterrel mi metróra szállunk, és megyünk találkozni a csapatunkkal, majd együtt a következő intézménybe, az OSW-be.

